ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

На основу Одлуке Изборног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду бр. 4224/1 од 3. 12. 2019, а у складу с чланом 65 Закона о високом образовању Републике Србије и чланом 116 Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду, изабрани смо у комисију за избор у звање ванредног професора за ужу научну област Српски језик, предмети Историјска фонетика српског језика, Историјска морфологија српског језика, Историја српског књижевног језика (објављен у листу *Послови* број 860, од 18. децембра 2019. године, с исправком у бр. 861, од 25. децембра 2019). Комисија подноси Изборном већу Филолошког факултета у Београду следећи

ИЗВЕШТАЈ

На конкурс за **ванредног професора** за ужу научну област Српски језик, на предметима Историјска фонетика српског језика, Историјска морфологија српског језика, Историја српског књижевног језика, који је објављен у листу *Послови* број 860, од 18. децембра 2019, с исправком у бр. 861, од 25. децембра 2019. године, јавио се **др Виктор Савић**, доцент за ужу научну област Српски језик, предмети Историјска морфологија српског језика, Историја српског књижевног језика, на Катедри за српски језик са јужнословенским језицима Филолошког факултета у Београду, и виши научни сарадник Института за српски језик САНУ, такође у Београду.

I. Биографија, општи подаци, наставна и стручна активност

I.1. Др Виктор Савић је рођен 2. децембра 1977. године у Ваљеву. Основну и средњу школу је завршио у Ваљеву (Ваљевску гимназију завршио као вуковац и носилац специјалних награда за неколико предмета). Дипломирао је на студијској групи Српски језик и књижевност 2002. године на Филолошком факултету у Београду (просечна оцена 9,83; просечна оцена из предмета уже струке 10,00). У току школовања био је носилац више стипендија: 1) од 1995/1996. године, као ученик IV разреда Ваљевске гимназије добио је стипендију Министарства просвете Републике Србије (за развој научног подмлатка), која се наставља и током студија на Филолошком факултету у Београду; б) међу 1000 најбољих студената у Србији (из свих области) 2000. године добио је прву стипендију Владе Краљевине Норвешке; в) школске 2002/2003. године добио је стипендију Министарства за науку, технологију и развој Републике Србије, намењену младим научним талентима. Редовно одслужио војни рок и завршио Школу резервних официра у Панчеву 2004/2005. године.

Магистарске последипломске студије на смеру Наука о језику је окончао 2006. године (с просечном оценом 10,00), и магистарски рад под насловом „Лексичке особине Типика архиепископа Никодима из 1318–1319. године“ одбранио 11. јуна 2008. године, пред комисијом у саставу: проф. др Бранкица Чигоја (ментор), проф. др Гордана Јовановић, проф. др Јасмина Грковић-Мејџор и проф. др Ђорђе Трифуновић. Докторску дисертацију под насловом „Богослужбена лексика у српским типицима од XII до XIV века“ одбранио је 27. децембра 2013. године на Филозофском факултету у Новом Саду, пред комисијом у саставу: проф. др Јасмина Грковић-Мејџор, дописни члан САНУ (ментор), проф. др Томислав Јовановић и проф. др Наташа Драгин.

Др Виктор Савић је школске 1997/1998. радио као студент-сарадник на семинару лингвистике у Истраживачкој станици Петница код Ваљева. Предавао је у Ваљевској

гимназији школске 2002/2003. године (српски језик и књижевност). Од 2001. године радио је у летњој школи српског језика за странце у Ваљеву. Од 2008. године држао је специјални курс из историје српског језика страним студентима у истој школи.

Као истраживач-стипендиста Министарства за науку, технологију и развој Републике Србије (од 1. априла 2003) запослио се на Институту за српски језик САНУ (Старословенистички одсек), 10. октобра 2003. године. Актуелни назив пројекта је: „Обрада старог српског писаног наслеђа и израда Речника црквенословенског језика српске редакције“ (178030). У звање истраживача-сарадника унапређен 3. септембра 2008. године, у звање научног сарадника 16. јула 2014. године, у звање доцента 27. јануара 2015. године, а у звање вишег научног сарадника, 27. новембра 2018. године, што је у еквиваленцији са звањем ванредног професора на универзитету.

Од 19. фебруара 2015. године др Виктор Савић ради, с поделом времена између Филолошког факултета и Института за српски језик САНУ, у односу 70 : 30 % као доцент на Филолошком факултету.

I.2. У звању доцента за наставно-научну област Српски језик, на Филолошком факултету у Београду, држао је и држи, у оквиру основних студија, предавања на предметима Историјска морфологија српског језика, Историјска граматика српског језика II, Историја српског књижевног језика. На мастерским студијама држи специјалистички курс из Историје српског језика.

I.3. Др Виктор Савић до сада је објавио око 120 научних и стручних библиографских јединица, међу којима су и књиге *Месецослов Јерусалимскога типика. Рукопис Архива САНУ* (Ниш – Манастир Сопоћани, 2003), *Српскословенски речник јеванђеља*. Огледна свеска (Библиотека Јужнословенског филолога, н. с., књ. 23, Београд, 2007), *Српска књижевна реч у својим првим столећима* (Подгорица: Матица српска – друштво чланова у Црној Гори, Ниш: Међународни центар за православне студије, 2019). Нарочито треба истаћи његов рад на IV књизи капиталне серије *Законика цара Стефана Душана* у издању САНУ у којој су издања текстова већином његова (Београд, 2015). Заједно с проф. Ђорђем Бубалом аутор је детаљног текстолошког *Речника млађе редакције Душанова законика* за ову капиталну монографију. На истоме послу др Савићу претходили су у првим трима књигама Димитрије Богдановић, Ирена Грицкат, Митар Пешикан. Заједно с др Јованком Радић уредник је серије Института за српски језик САНУ под насловом *Старословенско и српско наслеђе*, у којој су приредили изузетан зборником под насловом *Свети Ћирило и Методије и словенско писано наслеђе: 863–2013* (Београд, 2014; штампано 2015). У зборнику се налази и његова библиографска монографска јединица, писана заједно с др Аном Голубовић, посвећена домаћој ћирилометодијевистици, с приближно 1000 библиографских података. Заједно с академиком Јасмином Грковић-Мејџор уредник је велике монографије *Српски молитвеник. Споменица Милану Решетару (1512–1942–2012)*, опет у издању САНУ и Фонда „Ђорђе Зечевић“ за унапређење и заштиту ћириличког писма (Београд, 2016; штампано на прелазу 2017/2018. године). Књига је добила престижну награду „Павле и Милка Ивић“ за издања из 2018. године. Заједно с проф. Драгишом Бојовићем, др Виктор Савић уредник је *Речника Маријиног четворојеванђеље: Јеванђеље по Јовану* Алесандра Ческинија (Ниш: Међународни центар за православне студије, Институт за српски језик САНУ, 2019).

I.4. Др Виктор Савић учествовао је на више десетина научних скупова у земљи и иностранству, а од избора у звање доцента до данас на 24 научна скупа (Београд, Нови

Сад, Деспотовац, Бања Лука, Загреб, Подгорица, Бар, Москва, Солун). Учествовао је на Византолошком конгресу (Београд, 2016) и на Славистичком конгресу (Београд, 2018).

Ментор је у изради једне докторске дисертације: Соња Манојловић (*Из лексике Гаврила Стефановића Венцловића: недељна слова од Ускрса до Педесетнице у Мачу духовном*). Био је члан комисија за одобрење и израду докторске дисертације: Југослава Ракић (*Лична имена у Поменику манастира Дечана (XVI–XX век): палеографска, ономастичка и језичка анализа*), Александра Цолић-Јовановић (*Синтаксичке одлике Романа о Троји*). Члан је двеју комисија за оцену докторске дисертације: Катарина Беговић (*Фразеологизми са компонентом* жив *на српском и јужнословенском језичком простору: дијахронијски и синхронијски аспект*), Ивана Чанчар (*Конкорданција култних списа о Светом цару Урошу патријарха Пајсеја*). Био је члан је комисије за оцену и одбрану докторске дисертације: Биљана Савић (*Речник владарских житија архиепископа Данила II (према препису Даниловог зборника у Архиву САНУ, 1553. год.)*). Био је члан три комисије за одбрану мастерских радова на Филолошком факултету у Београду (Милица Шкорић, Елена Куренкова, Вања Митић) и био је ментор при изради једног мастер-рада: Наталија Јевтовић (*Проблем нестабилности гласа* х *у говорима српског језика*).

I.5. Члан је више научних комисија и других тела: Комисије за црквенословенске речнике при Међународном комитету слависта, секретар Старословенског одбора САНУ, секретар Хиландарског одбора САНУ, научни скеретар Фонда „Ђорђе Зечевић“ за заштиту и унапређење ћириличког писма, при САНУ, члан је Одбора за изворе српског права, Српског комитета за византологију, сарадник је Матице српске. Стални је сарадник пројекта „Обрада старог српског писаног наслеђа и израда Речника црквенословенског језика српске редакције“ у Институту за српски језик САНУ и пројекта „Интердисциплинарно истраживање културног и језичког наслеђа Србије и израда мултимедијалног интернет портала Појмовник српске культуре“ Етнографског института и Института за српски језик САНУ, „Речник српског језика XII–XVIII века“ Матице српске, и „Srovnávací index k slovníkům zpracovávaným v rámci Komise pro církevněslovanské slovníky“ Међународног комитета слависта у оквиру Комисије за црквенословенске речнике. У дужем периоду сарађивао је на пројекту Института за књижевност БАН и Института за српски језик САНУ под називом „South Slavic Manuscripts in Electronic Form and Standardization of Relevant Terminology“. Секретар је редакције *Хиландарског зборника САНУ*, члан је редакције едиције *Средњи век у српској науци, историји, књижевности и уметности* (Дани српскога духовног преображења), часописа *Симплексис. Архив за српску културу и хуманистику*. Један је од уредника серије *Старословенско и српско наслеђе* Института за српски језик САНУ. Технички је уредник серије *Словенски и српски средњи век* Старословенског одбора САНУ.

II. Учешће на научним скуповима

1. До избора у звање доцента (2005–2014)

[1] International Workshop and Conference Azbuky.Net, 24–27 October 2005, Sofia, Bulgaria.

[2] Církevněslovanská lexikografie 2006, Praha 26–27. 10. 2006, Chech Republic.

[3] Стандардизација старословенског ћириличког писма и његова регистрација у Уникоду, 15–17. октобар 2007. године, Београд, САНУ.

[4] Slovo: Towards a Digital Library of South Slavic Manuscripts, 21–26 February 2008, Sofia, Bulgaria.

[5] Средњовековно право Срба у огледалу историјских извора, 19–21. март 2009, Београд, САНУ.

[6] Ђурђеви ступови у црквеном животу и историји. У сусрет осамстогодишњици Будимљанске епархије, 15–17. октобра 2010, Беране.

[7] Српско језичко насљеђе на простору данашње Црне Горе и српски језик данас, 20–23. април 2012. године, Херцег Нови, Матица српска – друштво чланова у Црној Гори.

[8] Осам векова манастира Милешеве, 6–8. септембар 2012, Милешева, Епархија милешевска.

[9] Překladová technika z řečtiny a latiny do staroslověnštiny a církevní slovanštiny, 24–25. септембар 2012, Praha, Slovanský ústav Akademie věd České republiky.

[10] Славянский мир: общность и многообразие. К 1150-летию славянской письменности, међународни научни скуп поводом 1150. годишњице словенске писмености, 20–21. маја 2013, Москва, Российская академия наук, Институт славяноведения, Институт русского языка РАН им. В. В. Виноградова.

[11] Свети цар Константин и хришћанство, међународни научни скуп поводом 1700. годишњице Миланског едикта, 31. мај – 2. јун 2013, Ниш, Центар за црквене студије – Institute for Orthodox Christian Studies of Cambridge University, Center for Slavo-Byzantine Studies "Ivan Dujčev", Sofia, Institute for National and Religious Studies, Thessaloniki, Одељење за историју Филозофског факултета у Београду, Филозофски факултет у Нишу.

[12] Живе традиције српског књижевног језика (Доситеј Обрадовић – Вук Караџић), 8. септембар 2014, Београд, Задужбина „Доситеј Обрадовић", Вукова задужбина)

[13] Културно-историјски комплекс Доњи Детлак, 12–13. септембар 2014, Бања Лука – Дервента, Академија наука и умјетности Републике Српске, Републички завод за заштиту и културно-историјско и природно насљеђе Републике Српске, Општина Дервента.

2. Од избора у звање доцента (2015–2019)

У периоду од последњег избора у наставно-научно звање др Виктор Савић је учествовао на 24 научна скупа, домаћа и међународна, с 25 реферата. Био је члан и секретар организационог одбора међународног научног скупа *Владар, монах и светитељ: Стефан Немања – преподобни Симеон Мироточиви и српска историја и култура (1113–1216)*, одржаног 22–26. октобра 2014. у Београду, Студеници, Подгорици и Никшићу. Такође, био је члан организационог одбора скупа *Српско језичко и књижевно насљеђе на простору данашње Црне Горе. Српски језик и књижевност данас*, одржаног 26–28. маја 2017. у Подгорици, *Српско писано насљеђе и историја средњовјековне Босне и Хума*, одржаног 19–21. јуна 2017. у Вишеграду и *Стефан Првовенчани и његово доба* у Београду, 22–23. новембра 2018. Председавао је на једној од секција међународног научног скупа *Црквенославенска и хрватска повијесна лексикографија*, 1. јуна 2016. у Загребу, на једној од секција 23. Византолошког конгреса, 23. августа 2016. у Београду (*Byzantine Literature in Translation*), затим *Палеославистичких читања* бр. 3, 23. априла 2019. у Москви, и једној секцији научног скупа *Српски културни простор: устројство, проблеми, вредности*, 18. маја 2019. у Новом Саду. Одржао је пленарно предавање на 49.

Међународном научном састанку слависта у Вукове дане, 12. септембра 2019. године у Београду.

[1] Владар, монах и светитељ: Стефан Немања – преподобни Симеон Мироточиви и српска историја и култура (1113–1216), 22.–26. октобар 2014, Београд – Студеница – Подгорица – Никшић, Епархија будимљанско-никшићка, Институт за историју уметности Филозофског факултета у Београду, Византолошки институт САНУ, Институтут за српски језик САНУ.

[2] Српски језик и актуелна питања језичког планирања, 27. март 2015, Београд, Одељење језика и књижевности САНУ, Одбор за стандардизацију српског језика, Институт за српски језик САНУ, Фонд „Ђорђе Зечевић“ за унапређење и заштиту ћириличког писма.

[3] Шеста национална конференција византолога Србије, 18–21. јун 2015, Београд, Српски комитет за византологију, Византолошки институт САНУ.

[4] Словенска терминологија данас, 11–13. мај 2016, Београд, Одељење језика и књижевности САНУ, Одјељење језика и књижевности АНУРС, Матица српска, Институт за српски језик САНУ.

[5] Crkvenoslavenska i hrvatska povijesna leksikografija. 29. lipanj – 1. srpanj 2016, Zagreb: Staroslavenski institut, 2016,

[6] 23. International Congress of Byzantine Studies, 22–27 August 2016, Belgrade, The International Association of Byzantine Studies.

[7] 46. Међународни научни састанак слависта у Вукове дане, 15–18. септембар 2016, Београд, Међународни славистички центар, Филолошки факултет.

[8] Свети Јован Владимир кроз вјекове – историја и предање, 17. септембар 2016, Бар, Митрополија црногорско-приморска.

[9] Палеославистическая чтения – 1, 26–27. септембар 2017, Москва, Институт славяноведения РАН.

[10] Књижевност и језик у Друштву српске словесности, 28. октобар 2016, Београд, САНУ.

[11] Српско језичко и књижевно насљеђе на простору данашње Црне Горе. Српски језик и књижевност данас, 26–28. мај 2017. Подгорица, Матица српска – друштво чланова у Црној Гори, Матица српска у Новом Саду, Матица српска – друштво чланова у Републици Српској.

[12] Српско писано насљеђе и историја средњовјековне Босне и Хума, 19–21. јун 2017. Вишеград, Филозофски факултет Источно Сарајево, Филолошки факултет Бања Лука, Друштво наставника српског језика и књижевности Републике Српске.

[13] 47. Међународни научни састанак слависта у Вукове дане, 14–17. септембар 2017, Београд, Међународни славистички центар, Филолошки факултет.

[14] Палеославистическая чтения – 2, 25–26. септембар 2016, Москва, Институт славяноведения РАН.

[15] Српски језик и српско писмо данас, 3. новембар 2017, Бања Лука, Академија наука и умјетности Републике Српске, Српска академија наука у уметности, Одбор за стандардизацију српског језика.

[16] XVI Међународни конгрес слависта, 20–27. август 2018, Београд, Међународни комитет слависта, Савез славистичких друштава Србије, Филолошки факултет Универзитета у Београду, Српска академија наука и уметности.

[17] Средњи век у српској науци, историји, књижевности и уметности, X (Дани српског духовног преображења), 21–22. август 2018, Деспотовац, Народна библиотека „Ресавска школа” у Деспотовцу, Институт за српски језик САНУ.

[18] 48. Међународни научни састанак слависта у Вукове дане, 13–16. септембар 2018, Београд, Међународни славистички центар, Филолошки факултет.

[19] Стефан Првовенчани и његово доба, 22–23. новембар 2018, Београд, Историјски институт.

[20] Палеославистическая чтения – 3, 22–23. април 2019, Москва, Институт славяноведения РАН.

[21] Српски културни простор: устројство, проблеми, вредности, 17–18. мај 2019, Нови Сад, Матица српска.

[22] 49. Међународни научни састанак слависта у Вукове дане, 12–14. септембар 2019, Београд, Међународни славистички центар, Филолошки факултет.

[23] Светогорски и хиландарски монах свети Сава. 800 година од посвећења за првог српског архиепископа, 9/12. децембар 2019, Солун/Београд, Византолошки и Хиландарски одбор САНУ, Светогорски центар из Солуна, Задужбина Светог Манастира Хиландара и Друштво пријатеља Свете Горе Атонске из Београда (заједно с Тамаром Матовић).

[24] Историјска лексикографија српског језика, 6–7. децембра 2019, Нови Сад, Огранак САНУ у Новом Саду и Матица српска (заједно с Александром Милановићем).

III. Библиографија др Виктора Савића

1. До избора у звање доцента (2001–2014)

[1] Виктор Савић, Служабник из времена Српског царства. Надредни знаци у рукопису Народне библиотеке Србије Рс 694, *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор* 2001, LXVII/1–4 (Београд, 2002): 87–97.

[2] *Месецослов Јерусалимскога типика. Рукопис Архива САНУ*, приредио Виктор Савић, Ниш – Манастир Сопоћани, 2003, 122 стр. + XII.

[3] Виктор Савић, Нова историја српскога књижевног језика. Александар Милановић, Кратка историја српског књижевног језика, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 2004, 142 стр., *Српски језик* бр. 10/1–2, год. X (Београд, 2005): 849–856.

[4] [Ђорђе Трифуновић], Виктор Савић, Приређивање монографије: *Љубомир Стојановић о Мирослављевом јеванђељу*, приредио Никола Родић, Горњи Милановац: ЛИО, 2004, 206 стр. [Ђорђе Трифуновић, Виктор Савић, О овоме издању, стр. 205–206].

[5] Виктор Савић, Удвајање н у једног писара Ковинског типика с освртом на савремено стање, *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор* LXX/1–4 (Београд, 2005): 155–170.

[6] Виктор Савић, Издавање средњовековних српских ћирилских споменика и савремена електронска стара ћирилица, *Јужнословенски филолог* LXII (Београд, 2006): 291–324.

[7] Виктор Савић, Надредни знаци као средство за разликовање писарâ у српскословенским споменицима (на примеру Ковинскога типика), *Зборник Матице српске за славистику* 70 (Нови Сад, 2006): 157–182.

[8] [Zoran Kostić], Viktor Savić, Hilandarski Ustav. System for Computer Processing and Publishing of Old Slavic Language Sources, *Computer Applications in Slavic Studies*, Proceedings of Azbuky.Net. International Conference and Workshop 24–27 October 2005, Sofia, Bulgaria, Sofia, 2006, 269–283.

[9] Viktor Savić, [Zoran Kostić], Monah. The Monah Typeface and Its Supplements, *Computer Applications in Slavic Studies*, Proceedings of Azbuky.Net. International Conference and Workshop 24–27 October 2005, Sofia, Bulgaria, Sofia, 2006, 285–294.

[10] Виктор Савић, О једној замени јера са аз у Вуканову јеванђељу, *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор* LXXII/1–4 (Београд, 2007): 75–82.

[11] [Гордана Јовановић], Виктор Савић, Пројекат Обрада старих српских писаних споменика и израда Речника црквенословенског језика српске редакције и Српскословенског јеванђељског речника, *Шездесет година Института за српски језик САНУ*. Зборник радова I, Београд, 2007, 171–177.

[12] Виктор Савић, Стандардизовање старе ћирилице и њено регистровање у Уникоду, *Шездесет година Института за српски језик САНУ*. Зборник радова II, Београд, 2007, 219–223 [испуштено у прегледу за претходно звање].

[13] [Гордана Јовановић], Виктор Савић, Старословенски јеванђељски речник српске редакције (корпус и методологија обраде одредница), *Slavia (časopis pro slovanskou filologii)* 76/1 (Praha, 2007): 57–64; [прештампано у:] *Církevněslovanská lexikografie 2006*, Praha: Slovanský ústav AV ČR – Euroslavica, 2007, 36–44.

[14] Виктор Савић, Хиландарски устав и монах. Електронска писма за издавање средњовековних српских ћирилских споменика, *Зборник Матице српске за књижевност и језик* LV/2 (Нови Сад, 2007): 243–263.

[15] Виктор Савић, Именик светих и празника, *Типик архиепископа Никодима*. Књ. 2. Српскословенски текст разрешио Лазар Мирковић, приредио Ђорђе Трифуновић, Београд, 2007, 01–039.

[16] *Српскословенски речник јеванђеља. Огледна свеска*, саставио Виктор Савић, Библиотека Јужнословенског филолога, н. с., књ. 23, Београд, 2007, XLVII + 136 стр.

[17] Viktor Savić, Standardization of the Old Church Slavonic Cyrillic Script and Its Registration in Unicode, *Slovo: Towards a Digital Library of South Slavic Manuscripts*, Proceedings of the international conference, 21–26 February 2008, Sofia, Bulgaria, Sofia, 2008, 288.

[18] Виктор Савић, Одбрањена магистарска теза: *Лексичке особине Типика архиепископа Никодима из 1318–1319. године*, Филолошки факултет Универзитета у Београду, Комисија: проф. др Бранкица Чигоја (ментор), проф. др Гордана Јовановић, проф. др Јасмина Грковић-Мејџор, проф. др Ђорђе Трифуновић, 11. 6. 2008. године, 384 стр.

[19] Степанъ Михайловичъ Кульбакинъ, *Славянская палеографія*, приредили Гордана Јовановић, Радмила Ковачевић, Виктор Савић, Београд: Институт за српски језик САНУ, 2008, 170 + 076 стр.

[20] [Хајнц Миклас, Виктор А. Баранов, Зоран Костић], Виктор Савић, *Стандард старословенског ћириличког писма*, Београд – Манастир Хиландар, 2008.

[21] *Стандардизација старословенског ћириличког писма и његова регистрација у Уникоду*, Научни скупови САНУ, књига CXXV, Одељење језика и књижевности, књига 20, уредници: Гордана Јовановић, Јасмина Грковић-Мејџор, Зоран Костић, Виктор Савић, Београд, 2009, 243 стр.

[22] Виктор Савић, Садржај старе ћирилице и њено преношење у штампарски и електронски слог, *Стандардизација старословенског ћириличког писма и његова регистрација у Уникоду*, Научни скупови САНУ, књига CXXV, Одељење језика и књижевности, књига 20, Београд, 2009, 147–178.

[23] [Зоран Костић], Виктор Савић, Преглед карактера за регистровање у Уникоду / Обзор символов для регистрации в Юникоде / Overview of characters for registration in Unicode, *Стандардизација старословенског ћириличког писма и његова регистрација у Уникоду*, Научни скупови САНУ, књига CXXV, Одељење језика и књижевности, књига 20, Београд, 2009, 19–38.

[24] [Гордана Јовановић], Виктор Савић, Досадашња пракса у издавању средњовековних српских ћириличких правних споменика (како побољшати садашње

издавачке поступке), *Средњовековно право Срба у огледалу историјских извора*, Научни скупови САНУ, Одељење друштвених наука САНУ, Извори српског права, XVI, Београд, 2009, 87–114.

[25] Виктор Савић, Грчке речи у Типику архиепископа Никодима из 1318–1319. године, *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор* LXXIV/1–4 (Београд, 2009): 145–178.

[26] Виктор Савић, Свемогући и(ли) сведржитељ у српскословенском језику, *Зборник Матице српске за књижевност и језик* LVIII/1 (Нови Сад, 2010): 7–31.

[27] Виктор Савић, О називима просторија које посећује литија на Дан изношења Часнога крста (према српскословенским богослужбеним типицима XIV века), *Црквене студије* 7 (Ниш, 2010): 219–238.

[28] Виктор Савић, Крушедолска Библија као извор старе лексике, *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* LIII/1 (Нови Сад, 2010): 93–121.

[29] Виктор Савић, Код Срба редак рукопис Старога завета. Крушедолска Библија, *Зборник Матице српске за књижевност и језик* LVIII/3 (Нови Сад, 2010): 467–495.

[30] Виктор Савић, Изворник и копија Светостефанске хрисовуље Јозефа Коржењовског. *Повеља краља Милутина манастиру Бањска. Светостефанска хрисовуља*. Књига друга. Пратеће студије. Београд: Музеј у Приштини – Центар за очување наслеђа Косова и Метохије Mnemosyne – Службени гласник, 2011, 168–172.

[31] Виктор Савић, Издање Светостефанске хрисовуље Ватрослава Јагића и Љубомира Ковачевића. *Повеља краља Милутина манастиру Бањска. Светостефанска хрисовуља*. Књига друга. Пратеће студије. Београд: Музеј у Приштини – Центар за очување наслеђа Косова и Метохије Mnemosyne – Службени гласник, 2011, 173–178.

[32] Виктор Савић, Рани старословенски језик и српска редакцијска писменост. Нарочито с освртом на *ć* и *đ*, *Ђурђеви ступови и Будимљанска епархија*, зборник радова, Беране – Београд: Епископија будимљанско-никшићка, Институт за историју уметности, Полимски музеј, Институт за теолошка истраживања, 2011, 155–169.

[33] Виктор Савић, Српскословенска Књига о Рути према рукопису Пчињске Библије, *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор* LXXVII (Београд, 2011): 25–49.

[34] Виктор Савић, Řecko-staroslověnský index. Idex verborum graeco-palaeoslovenicus, tom. I, fasc. 1–4, Praha: Akademie věd České Republiky, Slovanský ústav AV ČR, 2008–2010, 264 стр., *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* LIV/2 (Нови Сад, 2011): 296–302.

[35] Виктор Савић, Запис Стефана Црнојевића на Светостефанској хрисовуљи краља Милутина, *Октоих* 1–2 (Подгорица, 2011): 31–44.

[36] Виктор Савић, Записи дијака Андреје из времена „господина Србљем деспота Стефана“ и патријарха Никона, *Археографски прилози* 33 (Београд, 2012): 247–261.

[37] Виктор Савић, Записи штампара свештеномонаха Макарија. Језик, писмо и правопис, *Српско језичко насљеђе на простору данашње Црне Горе и српски језик данас*, Никшић: Матица српска – Друштво чланова у Црној Гори, Матица српска у Новом Саду, 2012, 159–179.

[38] Виктор Савић, Два значајна записа о штампару Макарију, *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор* LXXVIII (Београд, 2012): 101–112.

[39] Виктор Савић, Западносрпски одломак из Мокропољског четворојеванђеља. *Славянский мир: общность и многообразие. К 1150-летию славянской письменности*, 20–21 мая 2013 г. Международная научная конференция. Тезисы. Ответственный редактор К. В. Никифоров. Москва, 2013, 52–54.

[40] Viktor Savić, The Names of Constantine's City in Serbian Mediaeval Cyrillic Sources, *Saint Emperor Constantine and Christianity. Book of Abstracts*, Editors: Ivica Živković, Vladimir Aleksić, Vladimir Cvetković, Siniša Mišić, Vasja Velinova, Athanasios Anglopoulos, Marcus Plested, Dragiša Bojović, Niš, 2013, 105–106.

[41] Виктор Савић, Имена Константинова града у српским средњовековним ћириличким изворима, *Свети цар Константин и хришћанство* II, Ниш, 2013, 305–322.

[42] [Јелица Стојановић], Виктор Савић, Уређивање монографске публикације: *Иловички препис Номоканона или Законоправила светога Саве (1262–2012). Спомен-свеска*, приредио Ђорђе Трифуновић, Посебна издања, књига 3, Никшић: Матица српска – Друштво чланова у Црној Гори, 2013.

[43] Виктор Савић, „Штокавска вокализација у Хиландарском типику", *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор* LXXIX, Београд, 2013, 83–88.

[44] Виктор Савић, „Пергаменски уметак у Мокропољском четворојеванђељу. Издање текста", *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор* LXXIX, Београд, 2013, 89–102.

[45] Виктор Савић, „Азбука", „Писмо", „Ћирилица", *Појмовник српске културе*, Етнографски институт САНУ, Институт за српски језик САНУ, Факултет техничких наука Косовска Митровица, 2013 (http://etno-institut.co.rs/cir/pojmovnik/pojmovnik.php)

[46] Виктор Савић, Одбрањена докторска дисертација: *Богослужбена лексика у српским типицима од XII до XIV века*, Филозофски факултет у Новом Саду, Комисија: проф. др Јасмина Грковић-Мејџор (ментор), проф. др Томислав Јовановић, проф. др Наташа Драгин. 27. децембар 2013, 1059 стр.

2. Од избора у звање доцента (2014–2019)

Др Виктор Савић поднео је списак радова објављених у периоду од претходног избора у звање до сада (70 библиографских јединица, од којих се оцењује 65).

M10

[1] Виктор Савић, „Устав за држање Псалтира и Хиландарски типик", ΠΕΡΙΒΟΛΟΣ I. Зборник у част Мирјане Живојиновић, Београд: Византолошки институт САНУ, 2015, 139–147. [ISBN 978-86-83883-19-6 (ВИ) | УДК: 2–726–788:271.222(496.631)–282] [преведено:] Виктор Савич, Устав чтения Псалтыри: Хиландарский типикон и «церковники», *Работы по языкознанию кафедры сербского языка Филологического факультета Белградского университета*, составители Велько Брборич, Райна Драгичевич, Библиотека Язык и литература, Серия Труды о языке и литературе, Книга 3, Белград: Филологический факультет Белградского университета, 2015, 381–397.

[тематски зборник водећег међународног значаја с учешћем водећих стручњака из иностранства, 16 иностраних, 29 домаћих]

M13 (7)

[2] Виктор Савић, „Српска редакција црквенословенског језика: од св. Климента, епископа словенског, до св. Саве, архиепископа српског", *Slověne. International Journal of Slavic Studies* 5/2 (Moscow, 2016): 231–339. [e-ISSN 2305-6754 | http://slovene.ru/]

[тематски број међународног часописа; часопис је индексиран у Web of Science: http://mjl.clarivate.com/cgibin/jrnlst/jlresults.cgi?PC=MASTER&ISSN=2304-0785]

M13 (7)

[3] Виктор Савић, „Српски називи документа у средњем веку – према самим документима (1189–1346)“, *Словенска терминологија данас*, Београд: САНУ – Институт за српски језик САНУ, Београд, 2017, 291–303. [ISBN 978-86-7025-741-2]

[тематски зборник водећег међународног значаја с учешћем водећих стручњака из иностранства, 30 иностраних, 27 домаћих]

M13 (7)

[4] Виктор Савић, „Однос између народне и књижевне лексике у Типику архиепископа Никодима“, *Српска славистика*. Колективна монографија, Том I, Језик, Београд: Савез славистичких друштава Србије, 2018, 357–372. [ISBN 978-86-917949-3-4 | УДК: 811.163.41-26(091) / 091=163.41’’1318’’]

[зборник радова са славистичког конгреса]

M13 (7)

[5] Виктор Савић, „Повеља деспота Стефана Лазаревића манастиру Милешеви. Анализа језика, писма и правописа у функцији израде речника“, *Осам векова манастира Милешеве*, зборник радова II. Милешева: Епархија милешевска Српске православне цркве, 2013, 47–60 [штампано 2014]. [ISBN 978-86-87187-02-3 (EM)]

[тематски зборник с међународним учешћем]

M14 (5)

[6] Виктор Савић, „Литургијски елементи у Повељи деспотице Јелене манастиру Хиландару из 1504. године“, *Теолингвистичка проучавања словенских језика*. Београд: САНУ, 2013, 473–490 [штампано 2014]. [ISBN 978-86-7025-618-7 | УДК 091=163.41”15” / 811.163.1’373]

[тематски зборник с међународним учешћем]

M14 (5)

[7] Виктор Савич, „Западносербский вставной лист в Мокропольском тетраевангелии“, *Славянский альманах 2013* (Москва, 2014): 439–453. [ISSN 2073-5731]

[тематски број часописа посвећен наслеђу св. Ћирила и Методија]

M14 (5)

[8] Виктор Савић, „Редакцијске одлике прве стране Кијевских листића“, *Свети Ћирило и Методије и словенско писано наслеђе: 863–2013*, Старословенско и српско наслеђе 1, Београд: Институт за српски језик САНУ, 2014, 277–308 [штампано крајем 2015]. [ISBN 978-86-82873-49-5 | удк 091(=163.1)”10/12”; 811.163.1”18”]

[тематски зборник с међународним учешћем]

M14 (5)

[9] [Јасмина Грковић-Мејџор], Виктор Савић, Милан Решетар, *Српски молитвеник. Споменица Милану Решетару (1512–1942–2012)*, Београд: Одељење језика и књижевности САНУ – Фонд „Ђорђе Зечевић“ за унапређење и заштиту ћириличког писма, 2016, 9–14 (34 cm). [ISBN 978-86-7025-717-7] [20544 карактера]

[10] [Јасмина Грковић-Мејџор], Виктор Савић, Српски молитвеник из 1512. године, *Српски молитвеник. Споменица Милану Решетару (1512–1942–2012)*, Београд: Одељење језика и књижевности САНУ – Фонд „Ђорђе Зечевић“ за унапређење и заштиту ћириличког писма, 2016, 117–121 (34 cm). [ISBN 978-86-7025-717-7] [21723 карактера]

[оба поглавља у збиру 42267 карактера / 16×1800 = 1,47 табака]

M14 (5)

[11] Виктор Савић, „О једном морфолошком дијалектизму у 13. глави Хиландарског типика“, *Научни састанак слависта у Вукове дане*, 46/1 (Београд, 2017): 77–86. [ISSN 0351-9066, ISBN 978-86-6153-467-6 | УДК 811.163.41(091); 811.163.41’28; 091=163.41’’12’’]

M14 (5)

[12] Виктор Савич, „Диалект и книжная норма в Михановичевом отрывке апостола: о происхождении памятника в свете более широких сербских литературно-языковых данных“, *Славянское и балканское языкознание* 15 (Москва, 2017): 225–240. [ISBN 978-5-7576-0384-1]

[тематски зборник међународног значаја]

M14 (5)

[13] Виктор Савић, „Помињу ли се „игумански манастири“ у Хиландарском типику?“, *Хиландарски зборник* 14, Београд, 2017 (2018): 19–27. [ISSN 0584-9853]

[тематски зборник међународног значаја]

M14 (5)

[14] Виктор Савић, „Даничићев лексикографски поступак у Рјечнику из књижевних старина српских“, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 47/1 (Београд, 2018): 137–146. [ISBN 978-86-6153-506-2 | УДК: 811.163.41’374:929 Даничић Ђ.]

M14 (5)

[15] Виктор Савић, „Српски језик у Диоклији у доба кнеза Јована Владимира, с освртом на изворе“, *У спомен и славу Светог Јована Владимира*, књига 6/2, Цетиње: Митрополија црногорско-приморска – ИИУ Светигора, 2018, 134–160. [ISBN 978-86-7660-272-8]

[тематски зборник с међународним учешћем]

M14 (5)

[16] Виктор Савић, „Препис Карејског типика из XVI века (АХС 134/135)“, *Scala paradisi. Академику Димитрију Богдановићу у спомен (1986–2016)*, Београд: САНУ, 2018, 299–323. [ISBN 978-86-7025-802-0]

[тематски зборник међународног значаја]

M14 (5)

[17] Виктор Савич, „Звуковое значение надстрочных знаков в Сятостефанском хрисовуле (1317–1318)“, *Славянское и балканское языкознание. Палеославистика* 2 (Москва, 2019): 314–348. [ISSN 2658-3372; ISBN 978-5-7576-0413-8]

[тематски зборник међународног значаја]

M14 (5)

[18] Виктор Савић, „ВАН и НАПОЉЕ, њима сродне и с њима повезане речи у српскоме језику. Прилог проучавању“, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 48/1 (Београд, 2019): 115–131. [ISSN 0351-9066; ISBN 978-86-6153-574 | УДК: 811.163.41(091) / 811.163.41’367.624]

M14 (5)

[19] [Ђорђе Бубало], Виктор Савић, „Напомене о нумерацији чланова и издавачким начелима“, *Законик цара Стефана Душана*, књига IV, том I, Одељење друштвених наука САНУ, Извори српског права IV, Београд, 2015, 135–143 (формат А 4). [ISBN 978-86-7025-652-1] [25741 карактер / 16x1800 = 0,9 табака]

M16 (2) × 0,89 т. = 1,78

[20] Виктор Савић, [Ђорђе Бубало], „Речник и регистар млађе редакције Душанова законика“, *Законик цара Стефана Душана*, књига IV, том I, Одељење друштвених наука САНУ, Извори српског права IV, Београд, 2015, 597–652 (формат А 4). [ISBN 978-86-7025-652-1]

[лексикографска јединица, међународног значаја 217708 / 16×1800 = 7,56 табака]

M16 (2) × 7,56 т. = 15,12

[21] Виктор Савић, *Рјечник из књижевних старина српских*. Написао Ђ. Даничић. Дио први (a–k) – Дио трећи (r–:). У Биограду, у Државној штампарији, 1863–1864, М. Тешић и др. (ур.). *Српска лексикографија од Вука до данас*. Каталог изложбе. Београд: САНУ – Савез славистичких друштава Србије, 2018, 35–49. [ISBN 978-86-7025-778-8]

[16576 карактера / 16×1800 = 0,575 табака]

M16 × 0,5 т. = 1

[22] Виктор Савић, „Глагољица“, *Српска енциклопедија*, Нови Сад – Београд, III/1, Нови Сад: Матица српска, Београд: САНУ, Завод за уџбенике, 2018, 275–277 (30 cm). [ISBN 978-86-7946-232-9]

[15494 карактера / 16×1800 = 0,53 табака]

M16 × 0,5 т. = 1

[23] [Јованка Радић], Виктор Савић, Уређивање тематског зборника: *Свети Ћирило и Методије и словенско писано наслеђе: 863–2013,* Старословенско и српско наслеђе 1, Београд: Институт за српски језик САНУ, 2014, VIII + 542 стр. [штампано крајем 2015]. [ISBN 978-86-82873-49-5]

[тематски зборник с међународним учешћем]

M18 (2)

[24] [Јасмина Грковић-Мејџор], Виктор Савић, Уређивање монографске публикације, *Српски молитвеник. Споменица Милану Решетару (1512–1942–2012),* Београд: Одељење језика и књижевности САНУ – Фонд „Ђорђе Зечевић“ за унапређење и заштиту ћириличког писма, књ. 1, 2016, 156 + 0279 стр. (34 cm). [ISBN 978-86-7025-717-7]

M18 (2)

M20

[25] Виктор Савић, „Српски превод „Евергетидског синаксара“ у два синајска рукописа“, *Зборник радова Византолошког института* 53 (Београд, 2016): 205–231. [ISSN 0584-9888 | УДК: 271.222(497.11)-282“12/13“ / 091=14'04]

M23 (4)

[26] [Мирјана Живојиновић], Виктор Савић, „Збирне хрисовуље краљева Уроша II Милутина и Стефана Душана манастиру Хиландару. Прилог српској дипломатици“,

Зборник радова Византолошког института 54 (Београд, 2017): 213–250. [ISSN 0584-9888 | УДК: 930.2:003.074(497.11:495)„13“]

M23 (4)

[27] Виктор Савић, „Понос“ [и „досада“] у Душанову законику. Трагом неких изгубљених значења, *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* LVII/1 (Нови Сад, 2014): 31–47. [UDC: UDC 091=811.163.41, UDC 091:34(497.11)"13"]

M24 (4)

[28] Виктор Савић, „Одломак српског паримејника из Москве. Текстолошка анализа и издање текста“, *Зборник Матице српске за књижевност и језик* 62/2 (Нови Сад, 2014): 363–405. [ISSN 0543-1220 | UDC 82(05)]

M24 (4)

[29] Виктор Савић, „Черепишки типик и његово место међу српским типицима“, *Црквене студије* 11 (Ниш, 2014): 577–600. [ISSN 1820-2446 | UDC: УДК 271.2-532.2]

M24 (4)

[30] Виктор Савић, „Српски језик око године хиљадите“, *Црквене студије* 13 (Ниш, 2016): 37–52. [ISSN 1820-2446 | УДК 811.163.1 / 811.163.1”1019/1020“]

M24 (4)

[31] Виктор Савић, „Ближе одређење назива за документе у српским манастирским даровницама из епохе Немањића (1196–1371)“, *Српски језик* 22 (Београд, 2017): 137–153. ISSN 0354-9259 / 930.2:003.074(=163.41)’’11/13’’; 811.163.41’’11/13’’

M24 (4)

[32] Виктор Савић, „Писар хиландарске повеље број 139/141 и Светостефанске хрисовуље. Палеографско-филолошко разматрање“, *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор* LXXXIII (Београд, 2017): 131–142. [ISSN 0350-6673 | УДК 27-29:091]

M24 (4)

[33] Виктор Савић, „Манастирске даровнице у српскословенском лексичком корпусу“, *Filologija* 68, Zagreb 2017 (2018): 171–191. [ISSN 0449-363X | UDK 801.82:821.163.41=821.163.6]

M24 (4)

[34] Виктор Савић, „Образ код Светога Саве. Лексичко-семантички оглед“, *Црквене студије* 16/1 (Ниш, 2019): 399–413. [ISSN 1820-2446 | УДК 811.163.41-112]:2(043.3)]

M24 (4)

[35] Виктор Савић, „Ка изворима речи. Тридесет година Етимолошког одсека Института за српски језик САНУ. Приредила Марта Бјелетић, Београд: Институт за српски језик САНУ 2013, 260 стр. + XII.“, *Јужнословенски филолог* LXX (Београд, 2014): 339–349. [ISSN 0350/185x]

M27 (1)

[36] Виктор Савић, „Књига о најстаријим ћирилским натписима (Бранкица Чигоја, Најстарији српски ћирилски натписи, XI–XV век (графија, ортографија и језик), Београд, 2014, 275 стр.)“, *Српски језик* XXI (Београд, 2016): 687–692. [ISSN 0354-9259]
M27 (1)

[37] Виктор Савић, „[О једној старословенској читанци.] Stjepan Damjanović, *Slovo iskona. Staroslavenska / starohrvatska čitanka*. Drugo, dopunjeno izdanje, Matica hrvatska, Zagreb MMIV, 321 стр.“, *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор* LXXXII (2016): 193–210. [ISSN 0350-6673]
M27 (1)

[38] Виктор Савић, „Књижевност и језик у Друштву српске словесности. Хроника с научног скупа“, *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* LX/1 (Нови Сад, 2017): 209–214.
M27 (1)

[39] Виктор Савић, „А. А. Турилов. *Исследования по славянскому и сербскому средневековью*. Издание подготовили Снежана Елесиевич, Джорже Трифунович. Уредник Жарко Чигоја. Београд: Чигоја штампа, 2014, 739 стр. (= Библиотека Ортограф. Књига 1)“, *Јужнословенски филолог* LXXIV/1 (Београд, 2018): 137–157. [ISSN 0350/185x]
M27 (1)

[40] Виктор Савић, „Ваня Станишич, Письмо между языком и культурой, Мир философии, Москва, 2018, 255 стр.“, *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор* LXXXIV (2018): 210–216. [ISSN 0350-6673]
M27 (1)

M30

[41] Виктор Савич, „Сербский перевод Евергетидского синаксаря в двух синайских рукописях“, *Роль славянских переводов в истории византийской литературы и церковной письменности*, Conveneres Đorđe Trifunović, Anatolij A. Turilov, 23. International Congress of Byzantine Studies, Belgrade, 22–27 August 2016, 27–32/1170–1175 [саопштење]. [http://byz2016.rs]
http://www.byzinst-sasa.rs/srp/uploaded/PDF%20izdanja/round%20tables.pdf
[предавање с међународног скупа – конгреса штампано у целини]
M33 (1)

[42] Viktor Savić, „A Closer Determination of Terms designating Documents in Serbian Monastic Charters of the 12th–14th Centuries“, *Chanceries and Documentary Practices in Southeast Europe (13th–15th Centuries)*, Conveners Stanoje Bojanin, Kyrill Pavlikianov, Mirjana Živojinović, 23. International Congress of Byzantine Studies, Belgrade, 22–27 August 2016, 9–10/332–333 [извод из саопштења]. [http://byz2016.rs].
http://www.byzinstsasa.rs/srp/uploaded/PDF%20izdanja/Thematic%20Sessions%20of %20Free%20%20Communications.pdf
[предавање с међународног скупа – конгреса штампано у изводу]
M34 (0,5)

M40

[43] Виктор Савић, *Српска књижевна реч у својим првим столећима*, Подгорица: Матица српска – друштво чланова у Црној Гори, Ниш: Међународни центар за православне студије, 324 стр. (21 cm). [ISBN 978-86-80136-19-6 (МЦПС)]

М42 (7)

[44] [Ана Голубовић], Виктор Савић, „Прилог библиографији домаће ћирилометодијевистике“, *Свети Ћирило и Методије и словенско писано наслеђе: 863–2013*, Старословенско и српско наслеђе 1, Београд: Институт за српски језик САНУ, 2014, 447–542 [штампано крајем 2015]. [ISBN 978-86-82873-49-5 | UDC: 016:929 Ћирило, свети; 016:929 методије, свети]

[монографска библиографска публикација, 221596 карактера / 1800 = 123,1088 стр.]

М43 (5)

[45] Виктор Савић, „Детлачки (детловачки) евхологион као извор црквене лексике“, *Културно-историјски комплекс Детлак*, главни уредник Рајко Кузмановић, приређивач Станиша Тутњевић, АНУРС – Републички завод за заштиту културно-историјског и природног насљеђа, Бања Лука 2015, 289–306. [ISBN 978-99938-21-62-5]

М44 (3)

[46] Виктор Савић, „Даничићев рад на историји језика у Друштву српске словесности (1857–1861)“, *Књижевност и језик у Друштву српске словесности*, Београд: САНУ, 2017, 77–93. [ISBN 978-86-7025-751-1]

М44 (3)

[47] Виктор Савић, „Рукопис Патријаршијске библиотеке број 313 и рукописи из истога круга“, Зорица Никитовић (ур.). *Српско писано насљеђе и историја средњовјековне Босне и Хума*. Бања Лука – Источно Сарајево: Филолошки факултет Универзитета у Бањој Луци – Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци – Филозофски факултет Универзитета Источно Сарајево, 2018, 93–132. [ISBN 978-99955-58-40-6 | УДК 091:271.2(497.11)-282.7(091)]

М44 (3)

[48] Виктор Савић, „Српскословенски споменици из Босне и Хума. Рукописи и фрагменти (XIII–XV век)“, *Анали Огранка САНУ у Новом Саду* 14 (за 2018), Нови Сад 2019, 48–63. ISSN 1452-4112

М44 (3)

[49] Виктор Савић, „(Псеудо)класични и стари називи српских земаља у старим српским изворима“, *Српско језичко и књижевно насљеђе на простору данашње Црне Горе. Српски језик и књижевност данас*, Подгорица: Матица српска – друштво чланова у Црној Гори, Нови Сад: Матица српска, Бања Лука: Матица српска – друштво чланова Матице српске у Републици Српској, 2019, 95–125. [ISBN 978-9940-580-56-8 | УДК 811.163.41’373.21]

М44 (3)

[50] Виктор Савић, „Уз Речник Маријина четворојеванђеља“, [поговор:] Алесандро Ческини, *Речник Маријиног четворојеванђеља. Јеванђеље по Јовану*, Ниш:

Међународни центар за православне студије, Београд: Институт за српски језик САНУ, 2019, 141–148. [ISBN 978-86-80136-14-1; 978-86-82873-69-3]
M44 (3)

[51] Виктор Савић, „Препис Борђошких“, *Законик цара Стефана Душана*, књига IV, том I, Одељење друштвених наука САНУ, Извори српског права IV, Београд, 2015, 169–193. [ISBN 978-86-7025-652-1]
M46 (1)

[52] Виктор Савић, „Попиначки препис“, *Законик цара Стефана Душана*, књига IV, том I, Одељење друштвених наука САНУ, Извори српског права IV, Београд, 2015, 205–228. [ISBN 978-86-7025-652-1]
M46 (1)

[53] Виктор Савић, „Текелијин препис“, *Законик цара Стефана Душана*, књига IV, том I, Одељење друштвених наука САНУ, Извори српског права IV, Београд, 2015, 239–264. [ISBN 978-86-7025-652-1]
M46 (1)

[54] Виктор Савић, „Сандићев препис“, *Законик цара Стефана Душана*, књига IV, том I, Одељење друштвених наука САНУ, Извори српског права IV, Београд, 2015, 275–299. [ISBN 978-86-7025-652-1]
M46 (1)

[55] Виктор Савић, „Ковиљски препис“, *Законик цара Стефана Душана*, књига IV, том I, Одељење друштвених наука САНУ, Извори српског права IV, Београд, 2015, 311–334. [ISBN 978-86-7025-652-1]
M46 (1)

[56] Виктор Савић, „Београдски рукопис“, *Законик цара Стефана Душана*, књига IV, том I, Одељење друштвених наука САНУ, Извори српског права IV, Београд, 2015, 345–368. [ISBN 978-86-7025-652-1]
M46 (1)

[57] Виктор Савић, „Карловачки препис“, *Законик цара Стефана Душана*, књига IV, том I, Одељење друштвених наука САНУ, Извори српског права IV, Београд, 2015, 391–414. [ISBN 978-86-7025-652-1]
M46 (1)

[58] Виктор Савић, „Вршачки препис“, *Законик цара Стефана Душана*, књига IV, том I, Одељење друштвених наука САНУ, Извори српског права IV, Београд, 2015, 425–448. [ISBN 978-86-7025-652-1]
M46 (1)

[59] [Јасмина Грковић-Мејџор], Виктор Савић, „Преснимљена издања“, *Српски молитвеник. Споменица Милану Решетару (1512–1942–2012)*, Београд: Одељење језика и књижевности САНУ – Фонд „Ђорђе Зечевић“ за унапређење и заштиту ћириличког писма, 2016, 01–0271. [ISBN 978-86-7025-717-7]
M46 (1)

[60] Виктор Савић, „I. 3. Типик архиепископа Никодима“, Миодраг Марковић, Драган Војводић (ур.), *Српско уметничко наслеђе на Косову и Метохији. Идентитет, значај, угроженост* (Галерија САНУ, 141), Београд: САНУ, 2017, 92–93. [ISBN 978-86-7025-746-7] [српско и енглеско издање] [4558 карактера]

[61] Виктор Савић, „VI. 3. Дечански типик“, Миодраг Марковић, Драган Војводић (ур.), *Српско уметничко наслеђе на Косову и Метохији. Идентитет, значај, угроженост* (Галерија САНУ, 141), Београд: САНУ, 2017, 364–365. [ISBN 978-86-7025-746-7] [српско и енглеско издање] [2430 карактера]

[оба поглавља у збиру 6988 карактера / 16×1800 = 0,25 табака]

M46×0,25 т. = 0,25

[62] Виктор Савић, Уређивање монографске публикације: Алесандро Ческини, *Речник Маријиног четворојеванђеља. Јеванђеље по Јовану*, Ниш: Међународни центар за православне студије, Београд: Институт за српски језик САНУ, 2019, 148 стр. [ISBN 978-86-80136-14-1; 978-86-82873-69-3]

M48 (2)

M60

[63] Виктор Савић, „Превод Ковиљског преписа“, *Законик цара Стефана Душана*, књига IV, том I, Одељење друштвених наука САНУ, Извори српског права IV, Београд, 2015, 533–564. [ISBN 978-86-7025-652-1]

M68 (2)

[64] Виктор Савић, „Свеобухватни задаци пред проучаваоцима српскословенског језика“, *Зборник Института за српски језик САНУ*, III. *Српски језик и актуелна питања језичког планирања*, Београд, 2016, 187–201. [ISBN 978-86-82873-52-5 | УДК 811.163.1(091) / 811.163.1’374]

M61 (1,5)

[65] Виктор Савић, „О потреби издавања српскословенских споменика из средњовјековних Босне и Хума. Кодекси и фрагменти“, *Српски језик и српско писмо данас*, Бања Лука: АНУРС, 2019, 237–260. [ISBN 978-99976-42-25-7]

M61 (1,5)

Научно-популарни текстови

[66] Виктор Савић, „Димитрије Синаит је најстарији српски књижевник“, *Политика* бр. 36615, год. CXII (субота 17. октобар 2015), 1, 8.

[67] Виктор Савић, „Почеци српског језика“, *Политика* бр. 36962, год. CXIII (четвртак 4. октобар 2016).

[68] Виктор Савић, „Прва столећа словенског књижевног језика код Срба (I)“, *Политика* бр. 36963, год. CXIII (четвртак 5. октобар 2016), 13.

[69] Виктор Савић, „Прва столећа словенског књижевног језика код Срба (II)“, *Политика* бр. 36964, год. CXIII (четвртак 6. октобар 2016), 13.

[70] Виктор Савић. „Свети Ћирило и Методије, ‘учитељи словенског језика’, и наши [су] првоучитељи“, *Трибина Библиотеке САНУ* V/5, Београд, 2017, 165–167.

У складу с *Правилником о поступку, начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача* (*Службени гласник* РС,

бр. 24/2016, 21/2017 и 38/2017), према којем се изражава квантификација индивидуалних научноистраживачких резултата (уп. Закон о научноистраживачкој делатности), др Виктор Савић од избора у звање доцента има, према категоризацији радова, следеће резултате:

M10 = M13 × 4 (28) + M14 × 13 (65) + M16 × 0,89 (1,78) + M16 × 7,56 (15,12) + M16 × 0,5 (1) + M16 × 0,5 (1) + M18 × 2 (4) = 115,9
M20 = M23 × 2 (8) + M24 x 8 (32) + M27 × 6 (6) = 46
M30 = M33 × 1 (1) + M34 × 1 (0,5) = 1,5
M40 = M42 × (7) + M43 × 1 (5) + M44 × 6 (18) + M46 × 9 (9) + M46 × 0,25 (0,25) = 39,25
M60 = M68 × 1 (2) + M61 × 2 (3) = 5

Укупно <u>207,65</u> бодова од избора у звање доцента.

IV. Преглед и мишљење о научном и стручном раду кандидата за избор у звање ванредног професора

IV.1. Монографије и монографске публикације

Монографија *Српска књижевна реч у својим првим столећима* (бр. 43), крупан је допринос историји српскога средњовековног књижевног језика. Књига је објављена у суиздавачком подухвату Матице српске – Друштва чланова у Црној Гори из Подгорице и Међународног центра за православне студије из Ниша. Аутор настоји да овом складно компонованом књигом пружи одговор на низ занимљивих питања везаних за почетке српске писане речи, од када ју је могуће пратити (IX–XI, XI–XIII век). У књизи се дају одговори на нека давно постављена питања, а постоје и питања која се постављају први пут у нашој науци. Неким ауторовим решењима мењају се погледи на старословенску и рану редакцијску писменост и неке од главних споменика из тих корпуса. Уводно поглавље књиге, под насловом „Прва столећа српске писмености“ (стр. 9–26), подсећа на ранију проученост читавог питања и на крупније доприносе његовом разумевању у србистици и шире, у славистици. Дају се методолошке смернице за преиспитивање досадашњег корпуса који је готово недељиво приписиван старословенском наслеђу, доста неутрално постављеном; аутор без устезања најављује и образлаже своје, иновативно гледиште. Друго поглавље, под насловом „Рани старословенски језик и српска редакцијска писменост“ (стр. 29–53), посвећено је анализи неких диференцијалних делова дијалекатски издељеног прасловенског фонолошког система, с маркантим елементима који су посебно видљиви у првим верзијама старословенског књижевног језика, бележеног глагољским писмом, међу којима аутор види и српску варијанту, чије је формирање могло бити у северним пределима Српске земље Властимировића, након 873 (885) године. Аутор први пут у српској науци претпоставља да су код Срба постојале две редакције старословенског језика. Друга, недуго по настајању и једина српска редакција, могла је започети свој живот под снажним утицајем источнојужнословенског варијетета старословенског језика током X или почетком XI века, са стабилизацијом од 1020. године. У трећем поглављу, „Редакцијске одлике прве стране Кијевских листића“ (стр. 57–87), разматра се језички идентитет писара једног од најстаријих сачуваних словенских рукописних споменика, којем је у науци приписан читав низ превасходно глагољских рукописа с

краја XI и почетка XII века. Овај писар који је у славистици идентификован с извесним Димитријем, синајским монахом, преписао је на првој страни Кијевских листића одломак из Посланице апостола Павла Римљанима и нарочиту молитву светој Богородици, обоје по западном обреду, као што је и читав споменик западни обредник, мисал. В. Савић није посебно заинтересован за статус дијалекатизама у овим текстовима пошто се ради о црквенословенским саставима, а не о саставима на народном језику. Усредсређеном анализом он доказује да је прва страна Кијевских листића врло архаичан споменик српске редакције из времена пре њеног ортографског диференцирања на подлози источнојужнословенског варијетета старословенског језика. На крају, узимањем у обзир и осталих споменика истога писара и познатих културноисторијских чињеница, В. Савић износи претпоставку да је овај, први српски познати писар, доспео у Свету земљу у време Првог крсташког рата (1096–1099), из предела у залеђу Дубровачке архиепископије. У четвртом поглављу, „Димитријеви записи“ (стр. 89–103), аутор даје кратак историјат проучавања дела Димитрија, синајског монаха, и преглед његових дела, а затим и текстове његових записа, практично првих сачуваних више-мање изворних бележака на српскословенском језику. Текстови се доносе на изворном писму, глагољицом, и у ћириличкој транслитерацији. У петом поглављу, под насловом „Српски језик у Диоклији у доба кнеза Јована Владимира“ (стр. 107–130), разматрају се језичке прилике у јужној српској приморској кнежевини у време формирања српског народног језика, што је имало крупан одраз на преобликовање домаћег књижевнојезичког израза. Проверава се ранија претпоставка да је народни, „штокавски“, с овога подручја због свога периферијског положаја каснио у развоју у односу на централне језичке просторе. Тога ради користи се врло вредан латински извор *Gesta regum Sclavorum*, у којем аутор брижљивим читањем издваја словенске језичке елементе из слоја који припада периоду од краја X до почетка XI века. Анализа показује да Диоклија тога времена не заостаје за осталим српским језичким просторима, за разлику од Зете каснијег времена, чији ће језички развој, управо заостатак, пратити, како је то приметио П. Ивић, суседну Рашку. Аутор упозорава да је за присуство словенског књижевног језика на простору Диоклије тешко пронаћи одговарајући културноисторијски контекст, упркос постојању неколицине извора. У шестој, уједно и најдужој целини, „Српска редакција црквенословенског језика: од светога Климента, епископа словенскога, до светога Саве, архиепископа српскога“ (стр. 133–252), В. Савић систематично обрађује „други ток“ српске редакцијске писмености, поставивши анализу на ширем, интердисциплинарном плану – језичком, књижевном, уметничком, црквеном, историографском, уз неопходно коришћење помоћних дисциплина, археографије, кодикологије, палеографије. Аутор успоставља оквир у који се може сместити пријем источнојужнословенске верзије црквенословенске писмености у српским крајевима. Наиме, део српскога културног простора нашао се почетком друге четвртине X века у оквирима исте источне цркве у којој се од 893. налазила епископија св. Климента Величког (Охридског) у којој је образована нова словенска литургијска књига, у језичком смислу усаглашена с месним говорним приликама на словенском југу. У Рашкој епископији преслојен је затечени, ћирилометодијевски литургијски комплекс западнога обреда. Ипак, тек од 1019/1020. године, од укључивања Рашке епископије у новоосновану византијску Архиепископију Бугарску (тзв. Охридску архиепископију), црквени живот у пределима који ће с временом добијати посебан статус међу српским земљама, стиче јаснију физиономију и такав ће остати до оснивања Српске архиепископије, 1219. Занимљиво је запажање да је мало вероватно да је св. Сава био свестан значаја Климентове мисије и укупног књижевног дела, иако је донекле био надахнут његовим текстовима за своје писано стварање. Аутор анализира важне споменике који се у науци доводе у везу с

климентовским наслеђем. Том приликом раздвајају се старије, старословенске, и млађе, редакцијске црте с њиховом хронолошком, а када је могуће и територијалном спецификацијом. На тај начин се установљава релативна хронологија у настајању изворника појединих српских споменика – старословенски архетипи и домаћи или старословенски протографи, али и време и место настанка самих српских споменика, Маријиног четворојеванђеља, Мирослављевог јеванђеља, Михановићевог одломка апостола, Гршковићевог одломка апостола, Братковог минеја, Јерусалимског палимпсеста, Београдског паримејника и Српског паримејника. Нарочито су важне утемељене претпоставке о времену и месту настанка Маријиног четворојеванђеља (трећа четвртина XI века) и Мирослављевог јеванђеља (између 1161. и 1170. године – око 1165). На грађи Мирослављевог јеванђеља издвојени су дијалекатски фонетски маркери који помажу у расветљавању ране српске књижевнојезичке историје и мноштва српских споменика чији су предлошци настајали пре формирања Савине српске архиепископије (прве деценије XIII века). У седмом поглављу, под насловом „О јединству српске редакције старословенскога језика у времену Стефана Немање“ (стр. 255–319), В. Савић заокружује излагање освртом на стање у српској писмености XII века, пре крупније дијалекатске диференцијације, која би се одразила на књижевнојезички израз у различитим срединама. Посебан нагласак је на „дијагоналном“ поређењу рашких и босанских споменика, јединому могућем, упркос методолошком ограничењу, изнуђеном изостанком сачуваних западносрпских споменика из XII века. Они су доста млађи (крај XIII – средина XV века), али упркос познијим дијалекатским наносима чувају ретку текстолошку, па уз њу и језичку старину, пасивно преношену из предложака. В. Савић указује на лингвистичке доказе да су њихове књижевне матице прошле кроз призренско-јужноморавски ареал. Посебна пажња још је поклоњена Сврљишким одломцима јеванђеља који су настали изван српскога државног простора, на терену српских народних говора (1279). Писани на периферији, они чувају стање из раног XII века. Аутор закључује: до краја XII века српска редакција ће у сваком погледу остати јединствена.

Др Виктор Савић у коауторству с др А. Голубовић, израдио је и обимну монографску библиографску публикацију, под насловом „Прилог библиографији домаће ћирилометодијевистике“ (бр. 44). У уводном делу објашњава се порекло прилагођеног међународног термина *ћирилометодијевистика* (уп. *старословенистика*) и сагледава се област интересовања ове дисциплине. Излаже се сажети историјат рада на ћирилометодијевистици у српској науци и у свету. Овом библиографском збирком која садржи око хиљаду јединица направљен је пресек у развоју српске ћирилометодијевистике до великог јубилеја, 1150. годишњице Великоморавске мисије св. Ћирила и Методија. Грађа је издељена на пет тематских целина, у оквиру којих је примењен хронолошки принцип: „Ћирило и Методије и њихови ученици“, „Језик и писмо“, „Историја књижевности и текстологија, с издањима текстова и споменика и преводима“, „Описи и инвентари рукописа и рукописних збирки“, „Историја, историја уметности и културе“. Библиографски опис урађен је по међународним стандардима (ISBD (M) и ISBD (CP)).

У коауторству с др Ј. Радић, др В. Савић је уредио тематски зборник посвећен општесловенском културном јубилеју, под насловом *Свети Ћирило и Методије и словенско писано наслеђе: 863–2013* (бр. 23). У зборнику је сабрано двадесет текстова српских аутора из главнине српских академских центара, као и две врло важне студије руских аутора, светски признатих стручњака за област старих међусловенских културних веза и литургике. Књигом је покренута посебна серија на Институту за српски језик САНУ („Старословенско и српско наслеђе“).

У коауторству с акад. Ј. Грковић-Мејџор, В. Савић је уредио капиталну монографију *Српски молитвеник. Споменица Милану Решетару (1512–1942–2012)* (бр. 24), у издању САНУ. Књига је издата у поводу 500 година од штампања прве ћириличке књиге на српском народном језику и 70 година од смрти проф. Милана Решетара, познатог српског филолога, рођеног Дубровчанина, проучаваоца и издавача овога споменика, као и многих других дубровачких језичких старина. У књизи су донети посебни текстови о Решетару и Молитвенику, Решетарова изабрана библиографија, литература о Решетару. У изради књиге учествовало је више српских угледних аутора. Нарочито су изложена и пажљиво осветљена изворна сведочанства о штампару Франу Мицаловићу и околностима издавања молитвеника намењеног католицима српскога језика пореклом из Дубровачке општине. У целини су објављени оригинал приступне академске беседе Милана Решетара (Архив САНУ, бр. 14456), који је цензурисан објављен после ауторове смрти, 1951. Једнако важни су и, овде објављени, снимци Српског молитвеника који су припадали проф. Решетару (Архив САНУ, бр. 8873-II). Књига је наишла на изванредан пријем у српској академској заједници.

У коауторству с др Д. Бојовићем, др В. Савић је уредник *Речника Маријиног четворојеванђеља. Јеванђеље по Јовану*, италијанског слависте А. Ческинија (бр. 62). Књига је штампана у суиздаваштву Института за српски језик САНУ и Међународног центра за православне студије из Ниша. У књизи је лексикографски обрађена једна јеванђељска целина овога за српску, али и шире, словенску културу, изразито важнога споменика.

IV.2. Научни радови

Осим наведене књиге и једне монографске публикације, В. Савић је од избора у звање доцента објавио у водећим славистичким и другим интердисциплинарним часописима, серијама и зборницима, пре свега дијахронијског усмерења, велики број радова који су посвећени историји српскога књижевног језика и средњовековним споменицима који чине његов корпус, као и појединим проблемима који су једнако важни и другим медиевистичким дисциплинама, у распону од XI до XVIII века, с појединим прилозима који се односе на период формирања и раног развоја српске филологије у XIX веку (Зборник радова Византолошког института, Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, Зборник Матице српске за књижевност и језик, Црквене студије, Српски језик, Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор, Јужнословенски филолог, Slověne. International Journal of Slavic Studies, Хиландарски зборник, Научни састанак слависта у Вукове дане, Filologija, Славянский альманах, Славянское и балканское языкознание итд.).

Најстаријим српским редакцијским споменицима и појединим посебно важним из каснијих епоха посвећени су текстови „Уз Речник Маријина четворојеванђеља“ (бр. 50), „Препис Карејског типика из XVI века“ (бр. 16), „Типик архиепископа Никодима“ и „Дечански типик“ (бр. 60–61), итд. Споменицима из средњовековне Босне посвећен је већи број текстова, међу којима има и таквих у којима се први пут у науци скреће пажња на постојање неких од њих. У прилогу „Западносербский вставной лист в Мокропольском тетраевангелии“ (бр. 7), објављеном у Словенском алманаху посвећеном 1150-годишњици словенске писмености, В. Савић се бави јединственим случајем уметнутог листа босанске („западносрпске“) провенијенције у Мокропољском четворојеванђељу (Крка, бр. 2). Идентификују се остаци литургијских обележја у уметку с распоредом истога типа као у Хиландарском јеванђељу број 52. Врши се детаљна језичка анализа. У граматичком систему посебно се задржава на посведоченим

типовима аориста. Испитује се историја кретања целог четворојеванђеља које је, попут ватиканског словенског рукописа број 4, још у XIII веку однето у Босну. Након језичке анализе изводи се закључак да је уметак настао на простору некадашњег „источнобосанског“ дијалекта. У прилогу „Рукопис Патријаршијске библиотеке број 313 и рукописи из истога круга“ (бр. 47), скреће се пажња на шест пергаментских листова који припадају крају и почетку јеванђеља̂ по Матеју и по Марку. Фрагмент се подробно анализира језички и текстолошки. Показује се да међу западносрпским споменицима нема доследног текстолошког јединства (као пример се наводе поједини стихови, нпр. Мк 1.17, итд.). Издвајају се случајеви у којима Патријаршијски фрагмент одступа од осталих упоређиваних рукописа. Примећује се да је овој микроцелини најблискије Дивошево јеванђеље (61,9% подударности, тамо где постоје разлике међу свим споменицима), затим Никољско, Асеманијево итд. Занимљиво је запажање да је овоме јеванђељу блискије једно типично рашко јеванђеље, тзв. Милутиново, од Копитаревог јеванђеља. У текстовима „Српскословенски споменици из Босне и Хума. Рукописи и фрагменти (XIII–XV век)“ (бр. 48) и „О потреби издавања српскословенских споменика из средњовјековних Босне и Хума“ (бр. 65) даје се критички осврт на почетке и главне токове проучавања старих српскословенских рукописа из Босне и Хума (XIII–XV в.), од XIX века до данас. Представља се улога Ђ. Даничића, М. Н. Сперанског, али и Х. Куне у знатно каснијем времену (овај аутор најзаслужнији је за другачије интерпретирање прошлости и стварање наратива о „босанској редакцији“). Разматрају се могућности систематског проучавања споменика из овога корпуса.

У прилогу „Диалект и книжная норма в Михановичевом отрывке апостола“, објављеном у угледној серији Славянское и балканское языкознание (бр. 12), испитује се историјат проучавања Михановићевог одломка апостола, нарочито гледиште његовог првог проучаваоца, Ватрослава Јагића. Др Савић језичку анализу враћа на поуздане филолошке основе које је у своме археографском опису поставио Вјекослав Штефанић (1969). Затим се свака од језичких и правописних чињеница посебно претреса. У приручној табели сучељавају се српске и хрватске језичкоредакцијске црте, чиме се доказује да је Михановићев одломак апостола споменик који припада српској култури. Поједини древни дијалектизми из споменика указују на исток српске језичке територије (изговорни екавизам и наставак *-ије* у ном. мн. конс. основа м. р.). Износи се и образложена претпоставка о месту настанка овога важног споменика. Старијим акценатским системом и историјском дијалектологијом бави се текст „Звуковое значение надстрочных знаков в Сятостефанском хрисовуле (1317–1318)“ (бр. 17). Најпре се утврђује инвентар надредних знакова, сачињен од прозодијских знакова и једног екфонетског знака („кремасти“). Утврђује се да се употреба тога знака заснива на реалном изговору дугог неоакута. Ипак, овим се знаком преносе и друге, приближне фонетске вредности, не увек лексички акценти. Зато се закључује да је кремасти остао знак дикције, као главни инструмент звучне организације текста. Специфичне прозодијске вредности у посведоченим примерима могу указати на одређени средњовековни дијалекатски миље.

У тексту „ВАН и НАПОЉЕ, њима сродне и с њима повезане речи у српскоме језику“ (бр. 18) интегративно се сагледавају савремени језички проблеми из дијахронијске перспективе. Анализира се развој прилошких лексема са значењем ‘напоље’, ‘напољу’, ‘споља’. Представљају се древне адвербијализоване именичке форме (вънъ ‘напоље’, вънѣ ‘напољу’, извъноу ‘споља’), прати се њихова судбина у српским народним говорима (ван, вани, изван, наизван), истовремено с дистрибуцијом и семантичким нијансама млађих адвербијализованих сраслица (*напоље, напољу, споља, надвор, надвору, здвора*).

Предмет проучавања су оба словенска писма, а посебно важан прилог је синтетички написана одредница у Српској енциклопедији, под општим насловом „Глагољица“ (бр. 22). Неколико је радова посвећених времену формирања српске језичке редакције, али и најранијем периоду српског народног језика (бр. 2, 15, 30). У тексту под насловом „Свеобухватни задаци пред проучаваоцима српскословенског језика“ (бр. 64) изнета су начелна питања од нарочите важности за домаћу старословенистику. В. Савић позива на преиспитивање оквира у којима је трајао српскословенски језик – шта су његови почеци и колико је његово трајање на страни, изван матичних простора (Македонија, Бугарска), те да је неопходно преиспитати неке од старијих јужнословенских споменика (нарочито глагољских) који могу бити представници српске редакције. Запажа се недостатак у интересовању домаће науке за теме везане за књижевнојезичке споменике настале непосредном делатношћу Солунске браће и њихових првих следбеника, за разлику од светске славистике. Као један од крупнијих задатака наводи се израда детаљног регистра с библиографијом свих српскословенских споменика, а потом и израда Речника српскословенског језика.

Међуредакцијски контакти с бугарском редакцијом В. Савић даје у светлости разјашњења улоге и места крупних историјских споменика. Ту је, пре свега, важна студија „Черепишки типик и његово место међу српским типицима“ (бр. 29), у којој се спроводи вишеслојна анализа Черепишког типика, чуваног у Црквено-историјском и археолошком музеју у Софији. Доскора се сматрало да је овај типик настао на прелазу XIV–XV века у склопу литургијске реформе бугарског патријарха Јевтимија Трновског (1375–1393). Овај типик искоришћен је приликом састављања руске редакције Јерусалимског типика (1401), тзв. „Ока црквеног“, која је ушла у основу свих каснијих редакција типика овога типа, што је и данас важећи типик у Источноправославној цркви. В. Савић палеографском и филигранолошком анализом показује да је Черепишки типик настао између 1545. и 1555. године, па можда и нешто касније, у времену обновљења Пећке патријаршије (1557). У том случају од овог бугарског типика старија су два српска – Пећки типик (бр. 103) и Типик Данилца Левооког (НБС, бр. 649). Текстолошка анализа открива порекло и начин настанка овога бугарског споменика, управо његову тесну везу са српским рукописима, на првом месту Пећким типиком, с којим дели исти протограф. Уочавају се недвосмислени трагови преношења српскословенског текста у бугарску језичку редакцију, подразумева се – уз прилагођавање правописа.

В. Савића нарочито привлачи питање ауторства св. Саве, којем он приступа из угла лингвистике, филологије и различитих помоћних историјских дисциплина. Разноврсна питања везана за корпус св. Саве обрађена су у студијама „Устав за држање Псалтира и Хиландарски типик“ (01) и „Српски превод „Евергетидског синаксара“ у два синајска рукописа“ (25), изашлим у угледним византолошким публикацијама. У првом поменутом тексту В. Савић примећује да се у 27. глави Хиландарског типика помињу „изабрани“ црковници чија је обавеза држање „ћелијског устава“. Лексичко-семантичка анализа, с ослонцем на спољне и унутрашње аналогије, показује да се ту, по свему судећи, ради о нарочитом „скитском уставу“ Саве Српскога – Уставу за држање Псалтира. Обједињени филолошко-историјски метод даје, види се то по овом примеру, важне резултате на пољу историје језика и на пољу духовне историје с историјом књижевности. Важно место у прилогу посвећује се анализи лексеме „црковник“, а закључак је да је Сава, још као обичан монах – био аутор Устава за држање Псалтира. У другом тексту В. Савић разрешава важно литургијско и културноисторијско питање да ли је Сава преводио синаксар Евергетидског типика, с обзиром на два сачувана синајска рукописа који садрже овај наслов. Ранији проучаваоци износили су, без одговарајуће анализе, закључке о овоме питању. Палеографском и правописно-

језичком анализом објављеног снимка отворене књиге Sin. slav. 14/N В. Савић је оспорио раније мишљење, утврђујући да је рукопис настао у другој половини XIII века, после смрти св. Саве. Његов закључак је да настанак овога рукописа треба везати за последњих неколико деценија XIII века (од средине 70-их до средине 90-их година XIII века). Затим, В. Савић је анализирао микрофилмове рукописа Sin. slav. 2 из XIV века, који се приписује познатом српском писару Равули. Компаративна анализа показује да је у основи оба рукописна текста, по свему судећи, исти превод. Анализа карактеристичне лексике открива могућност да је српскословенски превод Евергетидског синаксара настао у Србији, 70-их година XIII века, много после смрти св. Саве.

Палеографија у служби идентификације писара и правилног интерпретирања језичких чињеница, показала се као важна и за разумевање историјске дијалектологије у раду „Писар хиландарске повеље број 139/141 и Светостефанске хрисовуље“ (бр. 32). В. Савић атрибуира писару Светостефанске хрисовуље и један хиландарски свитак из истога периода. Ова друга хрисовуља илуструје калиграфску разноврсност чувеног писара Георгија Радослава и доприноси бољем разумевању рада краљевске канцеларије из епохе краља Милутина. Документ је искоришћен као поуздан компаративни материјал (контролни корпус) за проверу ранијих чињеница које су за језик Светостефанске хрисовуље, као изузетних, утврдили професори П. Ивић и А. Лома.

Проблематика везана за историјску морфологију обухваћена је неколицином радова, од којих издвајамо два, „О једном морфолошком дијалектизму у 13. глави Хиландарског типика“ (бр. 11) и „Помињу ли се „игумански манастири“ у Хиландарском типику?“ (бр. 13). У првом прилогу идентификује се један дијалектизам својствен терену у зони српско-македонских контаката. Реч је о контаминираном дат. јд. именицâ које означавају *живо*. Облик је настао укрштањем свршетака двеју различитих деклинација, **й*-основа м. р. и **ā*-основа ж. р. (*-ов-ѣ*). Улажење у траг овоме дијалектизму помаже у приписивању наслова 13. главе Хиландарског типика главном преводиоцу споменика, на основу раније прелиминарне језичке анализе коју је извршио П. Ивић. У другом прилогу анализира се једно спорно место у истој целини Хиландарског типика, настало произвољним тумачењем у домаћој историографији. Текстолошко сравњење са Студеничким типиком открива присуство одговарајуће напоредне конструкције у којој се облик *игуменије* не може тумачити као придевски, него као именички, управо специфичан множински облик, присутан и у другим деловима Типика. Аутор из лингвистичких разлога негира постојање „игуманских манастира“ у Хиландарском типику.

У већем броју радова В. Савић анализира средњовековни лексички фонд и прати његов развој. У прилогу из тематског зборника водећег међународног значаја „Српски називи документа у средњем веку“ (бр. 3), аутор претреса документа из српских средњовековних канцеларија, нарочито рашке државне канцеларије (1189–1346). Анализом су у жанровском смислу обухваћене, пре свега, даровнице и привилегије различитим правним лицима, од манастирâ до Дубровачке општине. Фокус је на основним терминима (*повеља*, *хрисовуља*, *записаније*), међу којима има и специјализованих и оних који су део општег лексичког система, са специјалном употребом. Упркос ранијем мишљењу, показује се да српска средњовековна правна терминологија у области именовања самих аката и њихових делова, није сасвим произвољна и неуређена. Кључна је методолошка примедба да се историјској грађи не може приступати без узимања у обзир опште и уже хронологије. Скреће се пажња на то да оно што је данас недостатак за један терминосистем, у прошлости је могло представљати предност (нпр. вишеструкост значења именице *писаније* у оквиру истога текста). У тексту „Однос између народне и књижевне лексике у Типику архиепископа

Никодима“ из зборника радова српских учесника Међународног славистичког конгреса (бр. 4), детаљно се претреса лексички репертоар првог српског превода Јерусалимског типика. Запажа се посебно место грецизама који својом фонетском разноликошћу указују на жив контакт преводиоца и његове средине с грчким језиком, не само с непосредним предлошком за превођење. Тематски обележени грецизми заједно с типично књижевним лексичким јединицама (неологизмима и калковима) потврда су нарочитог црквеног дискурса који је активно коришћен у црквено-литургијској средини којој је архиепископ Никодим припадао (игуман Хиландара до 1316). Сам језик превода је мешовити, са средине регистра, у којем се без посебне мотивације укрштају форме из вештачког и живог језика (премошћавање диглосије). У тексту „Литургијски елементи у Повељи деспотице Јелене манастиру Хиландару“ (бр. 6), разматра се последња сачувана српска владарска повеља из архиве манастира Хиландара. Дипломатичком анализом се установљава да повеља има једноставну структуру у којој доминира развијена аренга иза које следи кратка експозиција. За аренгу је констатовано да представља врло сложену литургијско-књижевну целину. Идентификује се инципит једне нарочите молитве с вечерње службе (грч. εὐχαὶ τοῦ λιχνικοῦ), а затим и опширни извод из Канона евхаристије у Литургији светог Василија Великог. Напоредо се представља идентификовани одељак из Литургије светог Василија Великог („Владико всачаских“), с одговарајућим текстом из штампаног грађанског служабника (1519), и критичким грчким текстом у издању Панајотиса Трембеле (грч. Δέσποτα τῶν ἁπάντων). Лексичко-семантичкој анализи је подвргнута сва богословска и богослужбена терминологија посведочена у повељи. Рад се завршава детаљним српскословенско-грчким речником појмова из Литургије св. Василија Великог. У студији „„Понос“ [и „досада“] у Душанову законику“ (бр. 27), анализира се појединачна лексичка варијација између млађег и старијег текста Душановог законика. У прилогу „Манастирске даровнице у српскословенском лексичком корпусу“ (бр. 33), уз помоћ дипломатичке анализе врши се лексичка анализа даровничког формулара. Сличним темама посвећене су и студије „Образ код Светога Саве. Лексичко-семантички оглед“ (бр. 34), „Детлачки (детловачки) евхологион као извор црквене лексике“ (бр. 45), „ (Псеудо)класични и стари називи српских земаља у старим српским изворима“ (бр. 49).

В. Савић има и прилоге историјској лексикографији. У раду „Повеља деспота Стефана Лазаревића манастиру Милешеви“ (бр. 5), врши се анализа оригиналне повеље из 1414–1415. године, ради испитивања двосмерне везе између издања и његовог глосара, с нагласком на основној речничкој обради. Поступак приређивања текста искоришћен је као структурни ослонац у изради речника. Такође, током лексикографске обраде издање је декомпоновано на све своје лексичке реализације и поново сложено, чиме је утврђена његова поузданост. У тексту „Даничићев лексикографски поступак у Рјечнику из књижевних старина српских“ (бр. 14) и у прилогу о Даничићевом Рјечнику за каталог с изложбе на Међународном славистичком конгресу (бр. 21), анализира се Даничићев лексикографски поступак на овом његовом првом историјском речнику, нарочито у вези с његовим претходним искуством у раду на Вуковом Српском рјечнику. Сагледава се место Даничићевог Рјечника међу другим сличним речницима тога времена. У сарадњи с проф. Ђорђем Бубалом В. Савић је израдио модеран и врло детаљан историјски речник млађе редакције Душановог законика (бр. 20). Речник истовремено има улогу општег регистра за све рукописе млађе редакције, објављене у двема књигама престижне серије Одбора за изворе српског права САНУ. За носиоца лексикографске конструкције узет је Ковиљски препис за који је утврђено да је текстолошки најваљанији. Остали извори су на одговарајући начин приказани, уз подређивање главном, који репрезентује корпус. Тако је пружена диференцијална слика и дата је допунска егземплификација.

Лексикографски поступак усаглашен је с текстолошком анализом. Правописне, фонетске и морфолошке разлике међу рукописима превазиђене су избором старијег стања од просечно посведоченог, утврђеног у језичкој и правописној норми.

У истој серији В. Савић, заједно с Ђ. Бубалом, решава проблеме едиционе праксе (бр. 19 – посебно је важно питање односа према изворној интерпункцији и другим маркерима текстуалне сегментације, формирање текстуалних блокова и других микроцелина у издању) и самостално приређује велики број текстова Душановог законика (посао је трајао десет година): „Препис Борђошких“, „Попиначки препис“, „Текелијин препис“, „Сандићев препис“, „Ковиљски препис“, „Београдски рукопис“, „Карловачки препис“, „Вршачки препис“ (бр. 51–58). На крају целине В. Савић доноси „Превод Ковиљског преписа“ (бр. 63), у којем су, након колационирања свих рукописа из северне, тзв. Карловачке гране млађе редакције Душановог законика, уграђени резултати текстолошке, али и лексиколошко-историјске анализе. Текст превода праћен је посебним коментарима. У коауторству с акад. Ј. Грковић-Мејџор, В. Савић приређује фототипско издање Српског молитвеника и Приступне академске беседе Милана Решетара (бр. 59).

В. Савић врши текстолошку анализу на обимном и генеалошки повезаном дипломатичком корпусу. То је у коауторском раду с акад. М. Живојиновић „Збирне хрисовуље краљева Уроша II Милутина и Стефана Душана манастиру Хиландару“ (бр. 26). Предмет овога истраживања су преписи хрисовуља двојице српских владара (1282–1321; 1331–1346), издатих манастиру Хиландару од краја XIII до средине XIV века. У анализу су укључени и палеографија, писмо и правопис, језик. Закључено је да је изгубљена хрисовуља краља Уроша I сачињена на основу повеља његових претходника, као и његових даровних аката, око 1276. Предложена је реконструкција текста овога документа. Утврђује се родословно стабло блиских, али тешко раздвојивих докумената, важних за историју манастира Хиландара и праћење рада српске краљевске канцеларије. Текстолошка анализа примењена је и у студији „Одломак српског паримејника из Москве“ (бр. 28), посвећеној српском фрагменту из Државног историјског музеја у Москви (ГИМ, збирка П. И. Штукина, број 31). У сравњењу са свим другим српским и с главним словенским паримејницима (Григоровичев, Захаријевски, Лопковски). Анализа је показала да се односи међу појединим споменицима не могу посматрати шаблонски. Московски паримејник испољава више посебних црта којима се илуструје гранање рукописне традиције. У наставку се даје издање целовитог текста с реконструкцијом оштећених и изгубљених делова, у поређењу с грчким Профитологијем и осталим паримејницима. О методолошким проблемима утврђивања зависности лингвистичке проблематике од текстолошких питања В. Савић пише у тексту посвећеном рукописном фрагменту из Српске патријаршије бр. 313 (бр. 48).

Посебно место, поред питања Даничићевог лексикографског рада, заузима осветљавање Даничићевог развоја као научника, посебно у области археографије с историјом језика, у његовом „првом београдском периоду“. Ово је изложено у тексту „Даничићев рад на историји језика у Друштву српске словесности (1857–1861)“ (бр. 46). У коауторству с акад. Ј. Грковић-Мејџор, В. Савић осветљава научни пут Милана Рештара, угледног српског лингвисте из друге половине XIX и прве половине XX века (бр. 8; 24).

У приказима и научној критици обрађиване су само релевантне теме и наслови, у доста суженом избору: „Ка изворима речи. Тридесет година Етимолошког одсека Института за српски језик САНУ“ (бр. 35), „Б. Чигоја, Књига о најстаријим ћирилским натписима“ (бр. 36), „[О једној старословенској читанци.] Stjepan Damjanović, Slovo iskona“ (бр. 37), „А. А. Турилов, Исследования по славянскому и сербскому

средневековью“ (бр. 39), „Ваня Станишич, Письмо между языком и культурой“ (бр. 40).

V. Допринос струци и педагошки рад

Поред описаног научног рада, проф. др Виктор Савић ангажован је и на стварању научног подмлатка кроз учешће у комисијама за мастер-радове и докторске дисертације, и као ментор и као члан комисија. У ранијем периоду годинама је држао наставу српскога језика странцима и специјалистичке курсеве из историје српскога језика. Одржао је неколико јавних предавања из историје српскога језика и о историчарима српскога језика (Коларчева задужбина, Огранак САНУ у Новом Саду, Будва – књижевни фестивал „Ћирилицом“). Рецензирао је више чланака и студија за водеће часописе и значајне зборнике (*Исследования по славянским языкам* – Сеул, *Зборник радова Византолошког института*, *Средњи век у српској науци, историји, књижевности и уметности* – Дани српскога духовног преображења, *Хиландарски зборник*, *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*, *Јужнословенски филолог* и др.). Члан је и секретар редакције *Хиландарског зборника* (Хиландарски одбор САНУ), члан је редакције часописа *Симплексис. Архив за српску културу и хуманистику* (Центар за хуманистику „Гномон“ – Институт за теолошка истраживања Православног богословског факултета Универзитета у Београду). Члан је Комисије за црквенословенске речнике Међународног комитета слависта.

VI. Закључне напомене и предлог Комисије

Др Виктор Савић је, од избора у звање доцента, објавио велики број радова из историје српскога језика, блиских научних области и помоћних историјских дисциплина (65) у зборницима међународног и водећег националног значаја и у националним часописима међународног значаја, приказе књига, издања грађе. Међу њима је и књига *Српска књижевна реч у својим првим столећима* (2019) у којој се компетентно сагледавају питања најстаријег периода у српској књижевнојезичкој култури (IX–XIII век), који је споменички најмање посведочен. Др Савић је у сарадњи с колегама, водећим стручњацима за поједине области, коауторски уређивао књиге, зборнике – с др Ј. Радић *Свети Ћирило и Методије и словенско писано наслеђе: 863–2013* у издању Института за српски језик САНУ, с акад. Ј. Грковић-Мејџор *Српски молитвеник. Споменица Милану Решетару (1512–1942–2012)* у издању САНУ, с проф. Д. Бојовићем *Речник Маријиног четворојеванђеља. Јеванђеље по Јовану* А. Ческинија, у издању Међународног центра за православне студије и Института за српски језик САНУ. Потом је, заједно с др А. Голубовић саставио „Прилог библиографији домаће ћирилометодијевистике“ у склопу зборника *Свети Ћирило и Методије и словенско писано наслеђе: 863–2013*, заједно с проф. Ђ. Бубалом „Речник и регистар млађе редакције Душанова законика“ у књизи *Законик цара Стефана Душана* у издању САНУ. Израдио је више рецензија за утицајне научне часописе и зборнике. Учествовао је на више међународних и домаћих научних скупова у организацији угледних научних установа. Сарадник је на пројектима „Обрада старог српског писаног наслеђа и израда Речника црквенословенског језика српске редакције“ (Институт за српски језик САНУ), „Интердисциплинарно истраживање културног и језичког наслеђа Србије и израда мултимедијалног интернет портала Појмовник српске културе“ (Етнографски институт, Институт за српски језик САНУ), „Речник српског језика XII–XVIII века“ (Матица српска) и „Srovnávací index k slovníkům zpracovávaným v rámci Komise pro církevněslovanské slovníky“ (Међународни комитет слависта). Поред реченога, веома је

ангажован наставник, који на основним и студијама мастера професионално, стручно и поуздано обавља све своје обавезе. Треба указати и на изузетно залагање др Виктора Савића на радноме месту: успешно је држао предавања на основним и студијама мастера (предмети Историјска морфологија српског језика, Историјска граматика српског језика I, Историјска граматика српског језика II, Историја српског књижевног језика, Историја српског књижевног језика – специјалан курс), веома добро сарађује са студентима, у свим активностима и поступцима односи се према њима колегијално, професионално и академски.

Из наведених разлога Комисија свесрдно предлаже Изборном већу Филолошког факултета да прихвати Извештај и упути предлог одговарајућем Стручном већу Универзитета у Београду да **др Виктора Савића**, доцента Филолошког факултета и вишег научног сарадника Института за српски језик САНУ, изабере у звање и на радно место **ванредног професора** за ужу научну област Српски језик (предмети Историјска фонетика српског језика, Историјска морфологија српског језика, Историја српског књижевног језика).

Београд – Нови Сад, 28. јануар 2020. године

К о м и с и ј а

_____

др Александар Милановић, редовни професор

_____

др Божо Ђорић, редовни професор

_____

др Јасмина Грковић-Мејџор, редовни професор